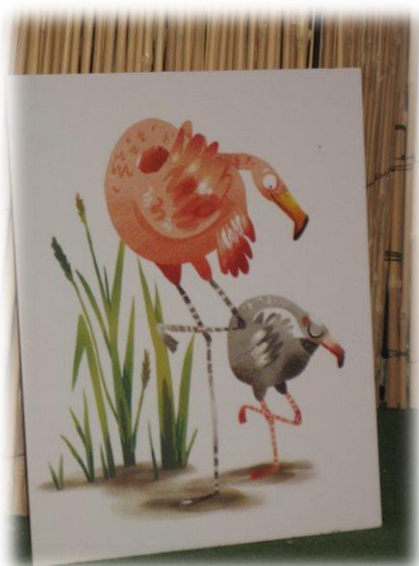

PESTBELEID VBS Toermalijn

Werken aan een warme school

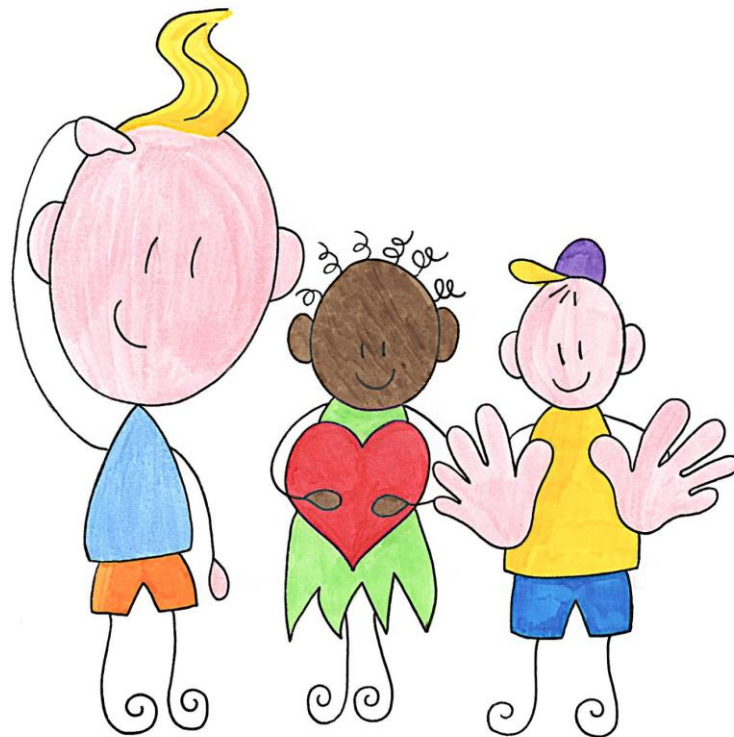
Inhoud

1. Inleiding	3
2. Wat is pesten?	4
3. Pestactieplan	5
3.1 Niveau 0: brede basiszorg – preventieve acties	5
3.2 Niveau 1: verhoogde zorg	8
Mogelijke signalen van pesten:	8
Wie kan hierbij een belangrijke rol spelen:	8
Op welke manier en waar kunnen problemen gemeld worden:	9
In dit zorgniveau kunnen volgende acties genomen worden:	9
3.3 Niveau 2: uitbreiding van zorg	10
3.4 Niveau 3: overstap naar een school op maat.....	10
4. Interessante websites / contactgegevens	11
5. Tips voor ouders van gepeste kinderen	12
6. Tips voor ouders van pestende kinderen	13

1. Inleiding

Wij willen dat al onze kinderen zich goed kunnen voelen bij ons op school en daarbuiten. We willen dat elk kind zich welkom voelt, erbij mag horen, zichzelf kan zijn. Daarom zetten we **welbevinden** voorop. Welbevinden is het fundament voor leven en leren op school en daarbuiten. We werken aan een warme en veilige klassfeer en ook op schoolniveau willen we zorgen voor een positief klimaat. We zetten in op sociale vaardigheden en werken aan een positief zelfbeeld. Iedereen is anders, iedereen heeft zijn talenten, iedereen heeft andere mogelijkheden.

We willen met dit pestbeleid laten zien dat we een school willen zijn die niemand in de kou laat staan.

2. Wat is pesten?

Plagen = van korte duur, speelt zich af tussen gelijken.

Ruzie = niet noodzakelijk een gelijke machtsverhouding zodat de kinderen en jongeren het meestal zelf kunnen oplossen. Binnen een veilige omgeving is er ruimte voor een plagerij of ruzie, maar nooit voor pesten. Plagen stopt waar pesten begint ...

Tussen plagen en pesten ligt een wereld van verschil. Plagen gebeurt vaak éénmalig en steeds op vriendschappelijke basis. Je plaagt bijvoorbeeld je vriend(in) omdat je die graag hebt ('meisjes plagen is liefde vragen', ...).

Pesten = regelmatig en langdurig lastig vallen van iemand met de bedoeling de ander fysiek of emotioneel pijn te doen. Er is een duidelijk machtsverschil tussen pester en slachtoffer. Pesten is een vorm van antisociaal gedrag door kinderen / jongeren met onvoldoende of ongepaste sociale vaardigheden. Pesten gebeurt bewust en is gericht op één of meer mensen. De pester wil dat het slachtoffer zich gekwetst, vernederd, afgewezen, genegeerd, ... voelt. Pesten houdt ook nooit op bij die ene keer; sommige kinderen worden dagen, weken, jaren gepest.

Pestgedrag kunnen we opsplitsen in directe vormen van pesten (dreigen, slaan, spotten, uitschelden, vastbinden, opsluiten, ...) en indirecte vormen (roddelen, niet mogen meedoen, negeren, ...). Veel pesters schrikken als ze horen welke gevolgen hun gedrag heeft teweeggebracht. Geen enkel kind wil bewust gekwetst worden. Het slachtoffer lokt dus geen pestgedrag uit. De toeschouwers, middengroep doen vaak niets uit angst om zelf doelwit te worden. Sommige kinderen helpen de pester, zij dragen mee verantwoordelijkheid.

Cyberpesten = kwetsende of bedreigende teksten plaatsen op internet / chatprogramma's zoals WhatsApp of Facebook.

Cyberstalking = het doelbewust blijven lastig vallen van het slachtoffer op internet. Beledigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer op het internet worden gebruikt om deze op sociaalnetwerksites te plaatsen zoals Facebook en Twitter.

3. Pestactieplan

3.1 Niveau 0: brede basiszorg – preventieve acties

Veilig school- en klasklimaat

We willen een school zijn waar iedereen zich goed kan voelen: kinderen, leerkrachten, ouders, medewerkers en andere betrokkenen. Jezelf goed voelen, blij voelen, gewaardeerd voelen, is een noodzakelijke basis om te kunnen leren en ontwikkelen.

In een school waar 'alle' kinderen zich goed voelen, zal minder gepest worden, zal pesten sneller opgemerkt worden en zullen problemen zoals pesten gemakkelijker besproken worden.

Hier volgen nog een aantal concrete voorbeelden van materialen, omgangswijzen.... ter preventie van pestgedrag:

- We zetten in op groepsvorming vanaf dag 1.
- Jaarthema's rond 'sociale vaardigheden': geluksvogels, smile, baas over eigen gedachten, Kiko en Flo (Onze klas, ons team)
- Methode sociale vaardigheden: 'Onze klas, ons team'. *Met 'Onze klas, ons team' worden kinderen **sociaal competente personen die op een effectieve manier kunnen reageren op groepsproblemen en/of pesten** en die hun verantwoordelijkheid in de groep kunnen opnemen. Kiko en Flo, de sfeermaatjes van de klas, bewijzen het: door de sociale vaardigheden te versterken en een positieve, veilige leeromgeving te creëren, kan elke school een fijne plek worden.*
- Evaluatie en bijsturing van sociale vaardigheden via kindcontacten en rapporten
- "Welbevinden en betrokkenheid" wordt meermaals per schooljaar in kaart gebracht, leerkrachten bespreken het welbevinden van de kinderen twee keer per jaar op het kindcontact.
- Jaarlijks wordt een sociogram afgenomen om de onderlinge relaties tussen kinderen in beeld te brengen om zo gerichte acties te kunnen ondernemen.
- Speelkoffers, leren samen spelen
- Samenspeelzone op de speelplaats waar jong en oud elkaar mogen ontmoeten: *"Iedereen is een ster en schittert op zijn eigen manier, jong en oud mogen samen genieten hier"*
- Duidelijke speelplaatsafspraken die maandelijks in de klassen wordt voorgesteld door kinderen van het zesde leerjaar.

- Klasdoorbrekende activiteiten, leren omgaan met kinderen van andere klassen, verschillende leeftijden
- Middagactiviteiten
- Gericht toezicht houden

- Muziek tijdens speeltijden op vrijdag
- Leerlingenraad
- Gevoelsmeter in elke klas: op elk moment van de dag kunnen kinderen aangeven hoe ze zich voelen. De leerkracht gaat nadien in gesprek met het kind om samen te zoeken naar een oplossing of om te zoeken naar een manier zodat het kind zich weer beter kan voelen. (sommige kinderen gebruiken een persoonlijke gevoelsthermometer)
- We werken in de lagere school met voorvalrapporten om conflicten op te lossen.

- Voor kinderen die het even moeilijk hebben en nood hebben aan rust hebben we ons Vlinderhuis met nadien de nodige opvolging.

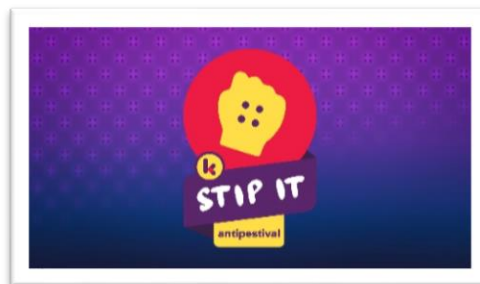

- CLIM (coöperatief leren in multiculturele groepen)
- EQ-Babbelspel, spiegel-jezelf-spel, talentenspel, lekker-in-je-vel-spel...
- Complimentendag
- Lessen 'Veilig online' voor 4, 5 en 6

- We werken met het talentenarchipel van CEGO met de ganse basisschool.

- Probleemoplossend denken en werken aan de hand van verschillende methodieken
- Materiaalbox 'geestje gezond' kan uitgeleend worden bij Logo-Kempen.
- Materialen en lessen in kافت 'relationele vorming in de basisschool' met o.a. 'pesten buiten westen'
- Projectweek en extra aandacht tijdens de Vlaamse week tegen pesten – Stip-it!

- Professionalisering van leerkrachten (bv. trainingssessie 'de pestjuf' van Jaklin Laporte)
- Informeren van ouders en hen betrekken bij interessante voordrachten
- Vertrouwenspersoon voor kinderen en leerkrachten
- Achtergrondinformatie die steeds ter beschikking is voor alle betrokkenen in de zorgklas
- Kaarten 'Jip & Janneke' i.v.m. pesten
- Extra stimulansen worden gegeven om zich ook na schooltijd op sociaal vlak te engageren (bv. ontmoetingsdag Chiro, ...)
- ...

3.2 Niveau 1: verhoogde zorg

Mogelijke signalen van pesten:

Slechts zelden zal een slachtoffer zelf pesterijen melden dus is het aan de omgeving om hiervoor waakzaam te zijn. Het is belangrijk dat het eventuele pestprobleem volledig in kaart kan worden gebracht. Hierdoor moet het slachtoffer het gevoel krijgen dat het open mag en kan communiceren. Een open houding van elke leerkracht en leerling is hiervoor absoluut nodig.

Hier geven we mogelijk signalen weer van een slachtoffer van pestgedrag:

- Plotse, onverklaarbare gedragsveranderingen
- Zich terugtrekken, onbereikbaar zijn
- Snel geïrriteerd raken, veel ruzie maken
- Angst voor lichamelijke contact, schrikreacties
- Zich niet kunnen concentreren en geen interesse meer hebben in het klasgebeuren
- Vage lichamelijke klachten
- Opmerkelijke daling van schoolprestaties
- Bedplassen, nachtmerries, slaapgebrek
- Angst voor bepaalde leerlingen en bepaalde plaatsen
- Opmerkelijk dicht in de buurt van de leerkracht blijven
- Met beschadigd materiaal thuiskomen zonder goede uitleg

Wie kan hierbij een belangrijke rol spelen:

- Slachtoffer
- Ouders en familie
- Leerkracht / opvoeder (opvang)
- Dader (s)
- Medeleerlingen / klasgenoten
- Zorgleerkrachten
- Directie en CLB (ondersteunende functie)
- Zorgteam scholengemeenschap: expertise delen

Op welke manier en waar kunnen problemen gemeld worden:

Via gesprekken, hetzij rechtstreeks via informeel of formeel overleg, hetzij onrechtstreeks langs de telefoon of via e-mail

- met klasleerkracht
- met zorgleerkracht
- met directie

In dit zorgniveau kunnen volgende acties genomen worden:

- Verkennend gesprek met persoon die de melding doet
- Gesprek met slachtoffer
- No – blame methode
- Afspraken maken met de pester – gepeste – meelopers over gedragsveranderingen (de naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week, voor een bepaalde periode, in een kort gesprek aan de orde)
- Gesprek met de ouders als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt uitdrukkelijk gevraagd om i.s.m. de school een einde te maken aan het pestprobleem.
- De school legt alle acties die ondernomen zijn n.a.v. het pestprobleem vast in het (digitaal) leerlingendossier.
- Zoco vraagt info aan CLB
- Zoco bespreekt situatie met CLB
- Casus bespreken in zorgteam school én eventueel in zorgteam SG

Hoe verloopt de verdere communicatie:

- Ouders van pesters op de hoogte te brengen (+ tips voor ouders van pesters en gepeste leerlingen)
- Blijvende communicatie tussen ouders en school
- Regelmatige feedback door leerling
- Regelmatige feedback door medeleerlingen

Bijsturingen bij blijvende problematiek:

- Start niveau 2: uitbreiding van zorg

3.3 Niveau 2: uitbreiding van zorg

Het CLB wordt ingeschakeld. De school bekijkt samen met het CLB de huidige stand van zaken en hoe de verdere aanpak kan zijn. Dit wordt in een multidisciplinair overleg besproken (leerkracht, zoco, CLB). Het kind staat centraal en is ook een gesprekspartner. Indien nodig wordt een gesprek gepland met ouders; directeur kan eventueel bij gesprek aanwezig zijn.

Verdere aanpak kan zijn (vanuit oogpunt van pester en gepeste)

- Opstart externe begeleiding voor sociale vaardigheidstraining
- Inschakelen deskundige externe hulp
- Leren omgaan met woedebeheersing
- ...

3.4 Niveau 3: overstap naar een school op maat

Nadat alle maatregelen uitgeprobeerd zijn, kan er overgegaan worden naar fase 3 van het zorgcontinuüm en kan de school de geldende tuchtprocedure opgestart worden (zie schoolreglement)! In extreme gevallen kan een leerling tijdelijk in een andere groep binnen de school geplaatst worden. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

4. Interessante websites / contactgegevens

- Gie Deboutte: gie.deboutte@ucll.be / gie.deboutte@uantwerpen.be
- www.medianest.be
- <http://www.ond.vlaanderen.be/antisociaalgedrag/pgs/>
(handreiking voor een daadkrachtig schoolbeleid vanuit het Ministerie van Onderwijs)
- <http://www.vlor.be/advies/advies-over-de-preventie-en-de-aanpak-van-pesten-op-school>
(advies over preventie en aanpak pesten op school van Vlaamse Onderwijsraad)
- www.kivaschool.be (website over KiVa-pestprogramma)
- <http://www.vclb-koepel.be/professionals/goed-in-je-vel2/pesten2-cyberpesten/de-no-blame-methode>
- <http://www.klasse.be/leraren/themas/pesten/>
- www.kieskleurtegenpesten.be
(partnerorganisatie die een aantal verenigingen samenbrengt voor overleg rond preventie en aanpak van pesten op school)
- www.schoolzonderpesten.be
- <http://www.levensklasse.be/index.php/over-levensklasse/wie>
(website van Geertje Bleukx, geeft vormingen rond 'pesten')
- www.clicksafe.be
- www.veiligonline.be
- www.ecops.be (Belgisch overheidsmeldpunt voor internetmisbruik)
- www.ikbeslis.be (i.v.m. Privacy)
- www.cyberpesten.be (informatie)
- www.stopcyberhate.be
- www.docatlas.be
- www.pestbriefje.com
- ...

5. Tips voor ouders van gepeste kinderen

- Heb aandacht voor de signalen bij je kinderen: lusteloosheid, niet graag naar school gaan, slapeloze nachten, overgevoeligheid, teruggetrokken zijn, stil zijn, buikpijn...
- Neem hun verhaal ernstig en geef hen de kans hun beleving te verwoorden of uit te drukken.
- Stel bijkomende vragen om goed zicht te krijgen op de situatie.
 - Luister actief.
 - Laat het kind eventueel dingen noteren of tekenen.
- Ga het probleem niet uit de weg.
 - Veranderen van klas of school is zelden een goede oplossing.
 - Minimaliseer het probleem niet. Het zal niet vanzelf overgaan.
 - Hou rekening met een verwerkingsproces na de pesterijen.
- Contacteer de school en spreek over het probleem.
 - Respecteer dat de leerkracht niets heeft gezien. Pesten gebeurt meestal stiekem.
 - Beschuldig niemand.
 - Vraag naar hulp om het probleem samen aan te pakken.
 - Maak afspraken i.v.m. de aanpak.
- Beklemtoon de positieve eigenschappen van je kind en blijf het positief bekrachtigen.
- Vermijd overbescherming.
 - Respecteer de mening van je kind i.v.m. tussenkomen.
 - Los niet alle problemen voor je kind op maar zoek samen naar duurzame oplossingen.
- Bedenk samen met je kind alternatieve reacties.
 - Leer het bij sport creatief reageren.
 - Leer je kind gepast reageren en evalueer de doeltreffendheid van de reacties.
- Praat NIET zelf met de pester of met de ouders ervan.
 - Meestal verergert dit de zaak.

6. Tips voor ouders van pestende kinderen

- Tolereer het negatieve gedrag van je kind niet.
 - Reageer consequent.
 - Stel duidelijke grenzen en volg die consequent op.
 - Straf kan nodig zijn maar overdrijf niet en leg uit waarom je straft.
- Neem de problematiek ernstig en win informatie in over de situatie bij betrokkenen.
- Ga in gesprek met je kind en hou het gesprek gaande.
 - Confronteer uw kind met de gevolgen van zijn gedrag.
 - Maak duidelijke afspraken.
- Hou controle op de vriendengroep van je kind.
- Neem contact met de school en zorg voor een open communicatie.
 - Beschuldig niemand.
 - Respecteer dat de leerkracht niets heeft gemerkt. Pesten gebeurt vaak stiekem.
- Doe dingen samen met je kind en stimuleer zijn talenten.
 - Doe samen aan sport maar vermijd competitie.
 - Stimuleer deelname aan verenigingsleven, jeugdbeweging, academie...
- Denk kritisch na over mogelijke oorzaken van het pestgedrag van je kind.
 - Een probleem in de thuissituatie. (bv. agressief gedrag dat niet aan banden wordt gelegd, te weinig aandacht)
 - Een voortdurend gevoelde anonimiteit bij je kind waardoor de drang ontstaat om belangrijk en gezien te zijn.
 - Een niet-passende rol moeten spelen.
 - Een voortdurende competitiedrang.
 - Strijd om de macht in de klas.
 - Een niet-democratisch klimaat thuis, op school...
 - ...

